

87-2/2018/222

Heves Megyei Közgyűlés**Helyben****Beszámoló****a megyei területrendezési terv hatályosulásának 2015-2018 évi tapasztalatairól**

(Az összefoglaló jelentést készítette: Szabó László megyei főépítész)

Tisztelt Közgyűlés!

Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény, a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény, valamint a főépítési tevékenységről szóló 190/2009. (IX.15.) Kormányrendelet meghatározza a megyei önkormányzat azon területfejlesztési, területrendezési és koordinációs feladatait, amelyet a megyei főépítész lát el, készít elő, vagy amelyekben közreműködik. Ezek különösen: az országos és kiemelt térségekre vonatkozó területrendezési tervek megyét érintő munkarészeivel kapcsolatos megyei közgyűlési vélemények, a megye területére vagy térségére készített területrendezési terv kidolgozása és elfogadása, valamint a településrendezési tervek és a megyei területrendezési terv összhangjának előmozdítása érdekében készített megyei főépítési véleményezés.

A megyei főépítész folyamatosan figyelemmel kíséri a rendezési eszközök hatályosulását, tapasztalatairól évente tájékoztatást ad, és négyévente összefoglaló jelentést készít a közgyűlés részére. Az utolsó összefoglaló jelentés a 2011-2014 évek közötti időszakra készült.

A megyei területrendezési terv hatályosulásának tapasztalatairól, az éves tájékoztatások összefoglalásával, a megyei főépítész elkészítette – a 2015-2018 időszakra vonatkozó – négyéves összefoglaló jelentését, melyet mellékelten előterjesztek.

A Megyei Fejlesztési és Nemzetközi Ügyek Bizottsága 2018. december 4-i ülésén 11 igen szavazattal, egyhangúlag támogatta a határozati javaslat közgyűlési megtárgyalását és a határozati javaslat elfogadását.

Kérem a Tisztelt Közgyűlést a beszámoló megtárgyalására és a határozati javaslat elfogadására!

Eger, 2018. december 4.

Szabó Róbert
elnök

Törvényességi szempontból ellenőriztem:

Dr. Barta Viktor
Heves Megye Főjegyzője

Közyűlési határozati javaslat:

Heves Megye Közgyűlése úgy dönt, hogy a 2015-2018 időszakra vonatkozó, a megyei területrendezési terv hatályosulásának tapasztalatait összefoglaló megyei főépítési jelentést a határozat melléklete szerinti tartalommal elfogadja.

Felelős:	Szabó Róbert Heves Megyei Közgyűlés Elnöke
Határidő:	Értelem szerint

Melléklet a/2018. (XII.14.) közgyűlési határozathoz
Összefoglaló jelentés
a 2015-2018 időszakra vonatkozó,
a megyei területrendezési terv hatályosulásának tapasztalatairól

A megyei önkormányzatok területfejlesztéssel, vidékfejlesztéssel, területrendezéssel, valamint koordinációval kapcsolatos feladatait Magyarország helyi önkormányzatairól szóló 2011. évi CLXXXIX. törvény és a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény határozzák meg. E törvényeknek megfelelően a megyei önkormányzatok feladata többek között az országos területrendezési terv előzetes véleményezése, a megye területére vagy térségére vonatkozó területrendezési terv elkészítése és elfogadása. A területrendezési és településrendezési tervek összehangolása érdekében a megyei önkormányzat együttműködik az érintett települési és szomszédos megyei önkormányzatokkal. Véleményezés útján gondoskodik a településrendezési tervek megyei területrendezési tervvel való összhangjáról. A megye arculatát befolyásoló, több települést érintő táji, természeti és épített környezeti értékek védelmével kapcsolatban segíti a települési önkormányzatoknak az erre irányuló tevékenységét.

A megyei önkormányzat ez irányú munkáját a főépítési tevékenységről szóló 190/2009. (IX.15.) Kormányrendelet alapján a megyei főépítész készíti elő, aki folyamatosan figyelemmel kíséri a rendezési eszközök hatályosulását, tapasztalatairól évente tájékoztatást ad, és négyévente összefoglaló jelentést készít a Közgyűlés részére. A korábbi összefoglaló jelentés a 2011-2014 közötti négyéves időszakra készült. A 2011-2014 időszakra készített és elfogadott főépítési beszámolóban megfogalmazásra került, hogy „a következő év és következő négyéves időszak legfontosabb feladatai a megyei területrendezési terv felülvizsgálata, valamint a megye települési önkormányzatainak segítése az új településrendezési eszközeinek megalkotásában”. A jelentés megállapította, hogy várhatóan ezek a feladatok 2018 végéig érvényesek lesznek, és előrehaladásuk állapotáról az éves tájékoztatások fognak beszámolni.

Heves Megye Közgyűlése 2010. május 7-i ülésén rendelettel elfogadta Heves Megye Területrendezési Tervét, amely 2010. augusztus 1-én lépett hatályba. A megyei területrendezési terv felülvizsgálatának és módosításának elvégzésére jelentős befolyást gyakorolt az Országos Területrendezési Terv (OTrT) 2013 végén elfogadott, és 2014. január 1. óta hatályos módosítása. Az Országos Területrendezési Tervről szóló 2003. évi XXVI. törvény, és e törvénynek az egyes törvények területrendezéssel összefüggő módosításáról szóló 2013. évi CCXXIX. törvény hatályba léptető és vegyes rendelkezései, azon belül a 31/A. § (1) bekezdése előírta, hogy a megyei területrendezési terveket 2015. december 31-ig összhangba kell hozni a hatályos OTrT törvénnyel. A 2015 évre előírányzott feladatok között szerepelt a megyei területrendezési terv módosításának elvégzése. A költségek kalkulálására informatív jellegű árajánlatok kerültek bekérésre. Azonban a törvényben meghatározott feladat teljesítéséhez szükséges anyagi fedezetet a megyei önkormányzatok nem tudták előteremteni. A probléma megoldása érdekében, már 2014-ben elkezdődött egy országos szintű tájékozódás, információ- és levélváltás a megyei önkormányzatok és a minisztériumok között. A minisztériumokkal folytatott többszöri levélváltás eredményeként végül, az építésügy átalakítását célzó intézkedési tervről és a hozzá kapcsolódó feladatokról szóló 1567/2015. (IX.4.) kormányhatározat rendezte a helyzetet. A kormányhatározat 1. melléklet 7.3. pontja szerint „2017. december 15-ig el kell készíteni az ország, valamint a kiemelt térségek területrendezési tervét, és ezzel párhuzamosan kell elkészíteni a megyei területrendezési tervek módosításait is”. A határozatpont célja, hogy „központi finanszírozással, közel egy időben kerüljön sor az egymásra épülő területrendezési tervek elkészítésére”. A kormányhatározattal összhangban a Miniszterelnökség kezdeményezte

az OTTrT 31/A. § (1) bekezdésben lévő kötelezettség határidejének 2017. december 31-re történő módosítását.

A következő előrelépés 2016 év folyamán következett, amelyről akkor – az éves tájékoztatáson kívül – egy részletes főépítészti tájékoztatás is készült a Közgyűlés számára. A főbb mérőföldköveket kiemelve, az építésügy átalakítását célzó intézkedési tervről és a hozzá kapcsolódó feladatokról szóló 1567/2015. (IX.4.) kormányhatározat mentén kezdtek megvalósulni a Kormány törekvései. Ennek megfelelően egyértelműsítésre került, hogy a megyei rendezési tervek elkészítése állami forrásból fog megvalósulni. A tervezés az Országos Területrendezési Terv kidolgozásával párhuzamosan fog megvalósulni, az OTTrT 31/A. § (1) bekezdésében rögzített 2017. december 31-i időpontnak megfelelően. A megyei tervek új, az eddiginél részletesebb, és ingyenesen hozzáférhető alaptérképen fognak készülni. Az új alaptérkép egyértelmű beazonosítást tesz majd lehetővé a megyei és a települési szintű rendezési tervek között. A legfontosabb előrelépés pedig, hogy a megyei önkormányzatok lehetőséget kapnak sajátos megyei övezetek kialakítására. Ez a rendelkezés addigra már beépült az OTTrT-be, amely 2017 év folyamán vált hatályossá. A lehetőség jelentőségét növelte, hogy a sajátos megyei övezetek igénye már az OTTrT 2013-as belügyminisztériumi egyeztetésein is fölmerült, de akkor a megyék még határozott elutasítást kaptak.

A megyei rendezési tervek tartalmáról, a tervhierarchiába való szerepéről, illetve a tervezési feladat végrehajtásának feltételeiről (finanszírozás, tervezői kapacitás, alaptérkép, adatszolgáltatás) egyeztetések kezdődtek az érintett megyei szakemberek között. A megyei főépítészek rendszeres szakmai összejövetelei felkeltették a jogalkotók figyelmét, így a MÖOSZ és más szakmai szervezetek mellett, a megyék szakemberei is fokozott részvétellel kerültek bevonásra az új jogszabályok megalkotásának folyamatába. Az állami főépítészek mellett, a megyei főépítészek számára is külön internetes egyeztetési felületet létesített a Miniszterelnökség. 2016 és 2017 folyamán különösen intenzív szakmai találkozók és információcserék zajlottak a megyei főépítészek között. A megyei főépítészti szakmai találkozók egyik áttörést jelentő összejövetele éppen Egerben került megrendezésre, a Heves Megyei Önkormányzat szervezésben 2016. november 11-én. A szakmai összejöveteleknek ez volt az első – és azóta is egyedüli – vidéki helyszíne. A rendezvényen minisztériumi meghívottak is jelen voltak. 2017-ben pedig már alig volt olyan megyei főépítészti szakmai összejövetel, ahol nem történt személyes tájékoztatás a Miniszterelnökség illetékes szakemberei részéről.

A 2017-es év újabb változásokat és előrelépést hozott. A megyei területrendezési tervek kidolgozása országosan egy időben, új alaptérképi adatbázison, új adatszolgáltatási és véleményezési rendben fog megtörténni. A megyei területrendezési tervek elkészítésének és elfogadásának határideje 2018. december 31-re változott. A munka elvégzéséhez a Kormány pénzügyi támogatást nyújt minden megyei önkormányzat számára. A Miniszterelnökség Építészeti és Építésügyi Helyettes Államtitkársága 2017. november 2-án általános tájékoztatást tartott a megyei önkormányzatok főépítészei és pénzügyi szakemberei számára. Az egyeztetésen elhangzott, hogy minden megye legfeljebb 20 millió Ft támogatást igényelhet a feladat ellátásához, a Miniszterelnökséggel megkötött támogatási szerződés alapján. A szerződéskötések véghatárideje 2017. december 31. volt. A támogatás igénylésével kapcsolatos dokumentum minták 2017. november 23.-án érkeztek meg az önkormányzat hivatalába. A Közgyűlés a 103/2017. (XI. 24.) közgyűlési határozatában felhatalmazta az elnökét a „támogatási szerződés megkötésére”, továbbá a „megyei területrendezési terv elkészítéséhez és elfogadásához szükséges intézkedések” megtételére. A Miniszterelnökséggel kötött támogatási szerződés 2017. december 21-én került aláírásra.

A 2018-as év nagy reményekkel és sok feladattal indult. 2018. január 1-vel lépett hatályba a településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről

szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet módosítása, amely végre biztosította az ingyenes alaptérképek igénylésének lehetőségét. (A törvényi szabályozás már jóval korábban megtörtént, de végrehajtási rendelet híján, az alaptérképek igénylésére ez még nem nyújtott lehetőséget.) Közgyűlési felhatalmazás alapján, az alaptérképek megigénylése mellett megkezdődött a tervezői árajánlatok alapján történő – közbeszerzési értékhatárt el nem érő értékű – tervezőkiválasztási eljárás. A kiválasztáson nyertes tervezővel, a budapesti székhelyű CompArt Stúdió Kft-vel, 2018. február 6-án került aláírásra a tervezési szerződés. (A tervezők már 2015-ben is részt vettek az informatív ajánlatkérési eljárásban.) A 2018. január 4. keltezéssel megigényelt alaptérképek csak 2018. február végére érkeztek meg. Az alaptérképek megállapodás keretében történő átadása 2018. március 7-én történt meg a tervező részére. Nagy jelentőségű volt a 2018. március 14-én, a Miniszterelnökség által kezdeményezett, a Lechner Tudásközpontban megtartott tájékoztatás és képzés. A tájékoztatás során szóban elhangzott, hogy „az országos terv elfogadásának elmaradása miatt a megyei területrendezési tervek módosítását a hatályos OTTrT törvénnyel összhangban kell elkészíteni”. Ez a Miniszterelnökség részéről elhangzott tájékoztatás viszont teljesen ellenmondott a támogatási szerződés szakmai programjában, és a területfejlesztésről és területrendezésről szóló 1996. évi XXI. törvény 23/B. § (3) bekezdésében foglaltaknak, amely kimondja, hogy „a megye területrendezési tervének módosítását az ország és a kiemelt térség területrendezési terve átfogó módosításának elfogadását követő egy éven belül kell elfogadni”. Az ezt követő tájékozódás során sem sikerült az ellentmondást tisztázni, ezért 2018. április 18-i keltezéssel egy elnöki levél került megküldésre Füleky Zsolt Helyettes Államtitkár Úr részére. Az elnöki levélben javaslatot tettünk „a teljesítési határidő módosítására, a törvényi előírásban meghatározott határidő biztosításával”.

Mivel a megkötött tervezési szerződés a támogatási szerződés szakmai programjának és a törvényi előírásnak megfelelően rögzítette a tervezési feladatot, és az országos terv továbbra sem került elfogadásra, 2018. május 15-én a tervező akadályoztatást jelentett be. Ezt követően – 2018. május 23-án – érkezett meg Füleky Zsolt első válaszevele az általunk felvetett problémára. Ebben már az új törvény elfogadásának megvárására kaptunk biztatást, kihasználva a rendelkezésre álló három hónapos határidő hosszabbítási lehetőséget. A válaszevelel javasolja, hogy addig is csak az „előkészítő munkarészek elkészítése, valamint az egyedi megyei övezetekre vonatkozó javaslatok megtétele” történjen. A Helyettes Államtitkári levél másolatának megküldésével megtörtént a tervezői akadályjelentés tudomásulvétele. 2018 nyarán megkezdődtek az államigazgatási- és érintett önkormányzati szervektől a hivatalos adatbeszerzések, amelyek folyamatosan továbbításra kerültek a tervezők részére.

Fontos változást jelentett a 2018. április 18-i elnöki levélben kifejtett megyei javaslat miniszterelnökségi elfogadása. A 2018. július 11. keltezésű levelében Füleky Zsolt Helyettes Államtitkár a következőkről tájékoztatta a megyei önkormányzatokat: „Annak érdekében, hogy a megyei területrendezési tervek az idén ősszel az Országgyűlés elé benyújtásra kerülő új területrendezési törvénnyel összhangban tudjanak elkészülni, a határidő módosítását kezdeményezzük a 2019. évre”. A támogatási szerződés határidejének módosítása 2018. szeptember 24-én került aláírásra, amelyben a teljesítési véghatáridő 2018. december 31-ről, 2019. december 31-re változott. A támogatási szerződés változásával a tervezési szerződés is módosításra került 2018. október 15-én. A módosítás csak a határidőket érintette, amely egy nap különbséggel egy évvel tolt ki a korábbi teljesítéseket.

A fentiekben ismertetett okok alapján, a közgyűlési ütemtervben az idei évre tervezett, megyei területrendezési tervvel kapcsolatos döntéshozások elmaradnak, és azonos ütemezésben a jövő évre helyeződnek át. A megyei területrendezési terv elfogadásának várható időpontja 2019. decembere. Kihirdetése és hatályba lépése 2020 legelején várható.

2017. augusztusában elkészült az új Országos Területrendezési Terv egyeztetési anyaga, amelyre 2017. szeptember 18-ig lehetett a véleményeket megküldeni. Ezt a tervanyagot akkor a kormány még nem tárgyalta, ezért azt még nem lehetett a kormány álláspontjának tekinteni. A megyei vélemény kialakítására a szoros határidő miatt – a hatályos SzMSz-nek megfelelően – a Heves Megyei Közgyűlés Megyei Fejlesztési és Nemzetközi Ügyek Bizottsága számára készült és került megküldésre előterjesztés. A megyék által felvetett javaslatokra 2018. október 5-én érkezett részletes, húsz pontba szedett miniszterelnökségi válaszlevél. A válaszlevélből kiderült, hogy megyénk és a többi megye által tett javaslatok megfontolásra kerültek, és ígéret született azok beépítésére.

A településfejlesztési koncepcióról, az integrált településfejlesztési stratégiáról és a településrendezési eszközökről, valamint egyes településrendezési sajátos jogintézményekről szóló 314/2012. (XI. 8.) Kormányrendelet záró rendelkezése a hatályos településrendezési eszközök 2018. december 31-ig történő felülvizsgálatát írja elő a települési önkormányzatok számára. Ennek teljesítésére 2015 folyamán öt település (Terpes, Ostoros, Andornaktálya, Recsk, Egerszalók), 2016 év folyamán további hat település (Noszvaj, Verpelét, Kislán, Petőfibánya, Mátraderecske, Csány), 2017 évben újabb nyolc település (Visznek, Nagyréde, Hatvan, Erdőtelek, Halmajugra, Ecséd, Hort, Lőrinci), az idei évben pedig további hét település (Demjén, Kál, Füzesabony, Heves, Gyöngyössolymos, Apc, Gyöngyöshalász), kezdte meg településrendezési eszközeinek felülvizsgálatát. Gyöngyös és Eger 2015 óta folyamatosan végzi a településrendezési eszközök felülvizsgálatát.

Az idei évben Kaposváron megrendezett Országos Főépítési Konferencián a Miniszterelnökség képviselői bejelentették, hogy a településrendezési eszközök kötelező felülvizsgálatára vonatkozó 2018. december 31-i határidő módosításra fog kerülni. A változás célja, hogy a települések minél szélesebb körben az új országos és megyei terveknek megfelelően végezzék el településrendezési eszközeik felülvizsgálatát. Ennek megfelelően, a 2019. december 31-re történő határidőváltás, még nem tekinthető véglegesnek. A végleges határidő az országos és megyei tervek hatálybalépéséhez fog majd igazodni.

A megye illetékességi területén működő önkormányzatok, a településszerkezeti terveik változását eredményező módosítási és felülvizsgálati szándékaikkal rendszerben megkeresik önkormányzatunkat. A tájékoztatás nyújtását és a véleményezési feladatot, a jogszabályok alapján, a megyei önkormányzat nevében a megyei főépítész végzi. Általános tapasztalat, hogy a megye területén magas színvonalú településrendezési tervek készülnek. A tervezők rendre elkészítik a magasabb szintű jogszabályoknak – többek között a megyei területrendezési tervnek – való megfelelést igazoló munkarészeket. A véleményezések során nem lehetett találkozni olyan tervjavaslattal, amely ellentétben lett volna a megyei területrendezési tervvel, illetve ahol az eltérések nem kerültek volna előzetesen leegyeztetésre az illetékes államigazgatási szervekkel. A megyei főépítési hatáskörbe utalt véleményezések során, a jogszabály által előírt (esetenként: 8, 15, 21 és 30 napos) határidők mindig betartásra kerültek. A kifogást nem emelő vélemények esetén a jogszabály megengedi a jogszerű hallgatással történő véleménynyilvánítást. Az elmúlt négyéves időszakban, ez a lehetőség csak a lehető legritkább esetben került alkalmazásra.

A MÖOSZ és a Belügyminisztérium által 2017 tavaszán rendezett országos szakmai konferenciasorozat fő tematikája „a megyei önkormányzatok szerepének vizsgálata a központi közigazgatás és a települési önkormányzatok közötti együttműködésben”. A megyei főépítésznek alkalma nyílt a konferencia egyik előadójaként beszámolni a megyei főépítési munkával kapcsolatban a megyében alkalmazott sajátosságokról, az ezzel kapcsolatos jó tapasztalatokról. A jellemzően aprófalvas megyék főépítészei részéről egyre nagyobb érdeklődés tapasztalható a megyénkben kialakult főépítési munka eredményei iránt. A megyei

önkormányzatok szerepének erősítése továbbra is fontos feladat. A megyei szerepkörök erősítésének egyik területe lehet, hogy a településképi arculati kézikönyvek, a településképi rendeletek, valamint a 2019. december 31.-e után is használható településrendezési eszközök megalkotásában akadályozott települési önkormányzatok nem maradhatnak ellátatlanok. A szubszidiaritás elvének alkalmazásával a feladatellátás következő szintjének a megyei önkormányzati szintnek kell lennie. Ez jelentősen megerősítené a megyei önkormányzatok szerepét és szorosabbra kötné az önkormányzatok közötti együttműködést. Ténylegesen erősödni tudna a megyei önkormányzatok koordinációs szerepköre.

Eger Megyei Jogú Város Önkormányzati Tervtanácsának üléseire 2009 óta kap meghívást a megyei főépítész. Ez a meghívás korábban csak tanácskozási jogot jelentett, azonban 2011 óta rendes tervtanácsi tagsággá változott. Ez a tervtanácsi tagság 2016-ban meghosszabbításra került. A városi tervtanács munkája 2013 eleje óta kibővült a településképi vélemények előkészítésével. Eger Településképi Arculati Kézikönyvének és Településképi rendeletének 2017-es elfogadása és 2018-ban történt hatályba lépése további változást hozott a tervtanács munkájában. A megyei főépítész tervtanácsi munkára való meghívása a 2015-2018 közötti négyéves időszakban is tovább folytatódott. Ebben az időszakban gyakoribbá váltak a tervbírálatra való felkérések.

A 2011-2014 közötti négyéves időszak lezárásakor meghatározott, a következő négy évre vonatkozó feladatok szinte semmit sem változtak. A 2015-2018 időszakot követő legfontosabb feladatok továbbra is a megyei területrendezési terv módosítása, valamint a megye települési önkormányzatainak segítése új településrendezési eszközeinek megalkotásában. Ami viszont jelentősen változott, az a feladat ellátását szolgáló jogszabályi és anyagi eszközrendszer, továbbá a megyei önkormányzatok szerepének keresésében elért eredmények. Az elkövetkező időszakban erősödnie kell az önkormányzatok közötti, valamint az önkormányzatok, államigazgatási és más szakmai szervek közötti együttműködésnek. Célkitűzés, hogy megyei szintű „szakmai műhelyek” jöjjenek létre, és tovább erősödjön a szubszidiaritás elvén alapuló megyei szerepvállalás.

Eger, 2018. december 4.

Szabó László
megyei főépítész